

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Спадкове право»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 5 семестр
Освітньо-професійна програма	Право
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Коваленко Марина Сергіївна
к.ю.н.,
доцент закладу вищої освіти

Контактний телефон	+38-099-922-77-79
Електронна адреса	marina_bryuhovetsk@meta.ua
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів системи знань щодо правового регулювання спадкування, умінь і навичок тлумачення та застосування цивільного законодавства при вирішенні практичних завдань щодо спадкування.
Тривалість	3 кредитів ЄКТС/90 годин (денна ф.н.: лекції 18 год., семінарські заняття 14 год., самостійна робота 58 год.; заочна ф.н.: лекції 10 год., семінарські заняття 6 год., самостійна робота 74 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання – викладення наукового і навчального мультимедійного матеріалу з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії; закріплення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, що були отримані студентами під час лекційних занять, позааудиторного опрацювання рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне (практичне) завдання, реферат(есе) за заданою проблематикою), на семінарських/практичних заняттях та передсемінарських, передекзаменаційних індивідуальних консультаціях; під час проведення інтелектуальних ігор, диспутів, дебатів
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекційних та семінарських занять; обговорення матеріалу теми; виконання практичних завдань; вибіркоче тестування на заняттях; поточна модульна робота; доповіді з рефератами та їх обговорення; моделювання правових ситуацій; оцінка підготовлених проектів документів. Підсумковий контроль: залік
Базові знання	Наявність базових знань про цивільні відносини та їх правове регулювання (Конституційне право, Цивільне право)
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей та програмних результатів навчання, удосконалення, поглиблення, чи попереднє формування яких забезпечує дана навчальна дисципліна

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2);	визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН 1)
2.	знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3)	давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН 5)
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
3.	здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК 12);	знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13);
4.	здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК 13);	виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20);
5.	здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК 16);	надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (РН 22);

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 1. Поняття спадкового права та його джерела	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття спадкового права України; 2) Система спадкового права; 3) Співвідношення спадкового права з цивільним правом та іншими галузями права; 4) Історія становлення спадкового права; 5) Джерела спадкового права; 6) Роль судової практики в регулюванні спадкових правовідносин. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.
Тема 2. Спадкові правовідносини	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття спадкових правовідносин; 2) Суб'єкти спадкових правовідносин; 3) Об'єкти спадкових правовідносин; 4) Зміст спадкових правовідносин; 5) Підстави виникнення, зміни та припинення спадкових правовідносин; 6) Класифікація спадкових правовідносин. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти схему структури та видів спадкових правовідносин.
Тема 3. Спадкування за заповітом	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття заповіту та права на заповіт; 2) Тлумачення заповіту; 3) Права спадкодавця при укладенні заповіту; 4) Таємниця заповіту; 5) Види заповіту; 6) Заповідальний відказ; 7) Загальні вимоги до форми заповіту; 8) Посвідчення заповіту при свідках. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти заповіт.
Тема 4. Спадкування за законом	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування. Поточна модульна робота (тестування)	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Відмінність спадкування за законом від спадкування за заповітом; 2) Черговість у спадкуванні за законом; 3) Поняття спорідненості; 4) Спадкування за правом представлення; 5) Заміна черговості спадкування; 6) Правила спадкування усиновленими особами та усиновлювачами; 7) Розмір частки у спадщині. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти схему (генеалогічне дерево) спадкоємців за законом.
Тема 5. Відкриття спадщини	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Підстави для відкриття спадщини; 2) Визначення місця і часу відкриття спадщини; 3) Особливості усунення від права на спадкування; 4) Склад спадщини. Права та обов'язки, що не входять до складу спадщини; 5) Права та обов'язки осіб, причетних до відкриття спадщини, пов'язані з оформленням спадкових справ; 6) Специфіка відкриття спадщини, коли місце і час смерті спадкодавця невідоме. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.
Тема 6. Прийняття спадщини	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття прийняття спадщини; 2) Особливості прийняття спадщини окремими категоріями спадкоємців; 3) Поняття та форма заяви про прийняття спадщини; 4) Строки для прийняття спадщини та правові наслідки їх пропущення; 5) Право на відмову від прийняття спадщини та порядок його реалізації; 6) Вимоги до заяви про відмову від прийняття спадщини; 7) Підстави та порядок визнання спадщини відумерлою; 8) Поняття спадкування окремих видів майна. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Складіть заяву про прийняття спадщини.
Тема 7. Особливості спадкування окремих видів майна	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Специфіка спадкування земельних ділянок та житлових будинків (квартир); 2) Особливості розподілу спадкового майна, яке знаходиться у спільній частковій (сумісній) власності; 3) Специфіка спадкування корпоративних прав; 4) Особливості спадкування цілісного майнового комплексу, речей, обмежених в обороті; 5) Спадкування прав на об'єкти інтелектуальної власності; 6) Особливості спадкування обов'язків спадкодавця. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс),

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 8. Оформлення права на спадщину	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	запропонованого за НМП чи у СДО. <i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Правові засади державного регулювання оформлення права на спадщину; 2) Поняття оформлення права на спадщину; 3) Свідectво про право на спадщину, його форма, зміст, види, порядок оформлення; 4) Порядок і строки оформлення свідectва про право на спадщину і умови його видачі; 5) Оскарження спадкоємцем дій нотаріуса при отриманні відмови від вчинення нотаріальної дії. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.
Тема 9. Спадковий договір	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття спадкового договору; 2) Сторони спадкового договору; 3) Зміст спадкового договору; 4) Вимоги до форми спадкового договору; 5) Порядок укладання, зміни та розірвання спадкового договору, забезпечення його виконання. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти спадковий договір.
Тема 10. Питання спадкування у міжнародному приватному праві. Загальна характеристика спадкового права зарубіжних країн	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування. Поточна модульна робота (тестування)	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Загальна характеристика спадкового права зарубіжних країн; 2) Поняття спадкування у міжнародному приватному праві; 3) Специфіка правового регулювання спадкових правовідносин, обтяжених іноземним елементом; 4) Спадкові права громадян України за кордоном. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.

Інформаційні джерела

1. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, пов'язаних із спадкуванням часток у статутному капіталі (акцій паїв) юридичних осіб. Рішення, внесені до ЄДРСР за січень 2018 року – вересень 2023 року / відпов. за вип.: Секретар ВП ВС, д-р юрид. наук, професор, член-кореспондент НАПрН України В. Ю. Уркевич. Київ, 2023. 35 с.
2. Кухарев О.Є. Теоретичні та практичні проблеми диспозитивності у спадковому праві: монографія. Київ: Алерта, 2019, 498 с.
3. Кухарев О.Є. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. 6-те вид., перероб. і допов. / за заг. ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2019. Т. II. 1148 с
5. Огляд практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо розгляду справ у спорах, що виникають із спадкових правовідносин. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 2018 року по лютий 2023 року / Упоряд.: відділ аналітичної та правової роботи Касаційного цивільного суду управління аналітичної допомоги касаційним судам та Великій Палаті Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи / відпов. за вип.: секретар Другої судової палати КІС ВС Червинська М. Є. Київ, 2023. 168 с.
6. Спадкове право : навчально-методичний посібник / Є. О. Харитонов, І. В. Давидова, О. І. Сафончик та ін.; за ред. Є. О. Харитонova, О. І. Сафончик, О. І. Цибульської. Одеса : Фенікс, 2019. 80 с.
7. Спадкове право України та країн світу : практикум / авт.-уклад.: Є. О. Харитонов [та ін.] ; за ред.: Є. О. Харитонova, О. М. Берназ-Лукавецької, В. Г. Павлової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 52 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.26021>
8. Спадкове право: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. Нестерцова-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2017. 164 с.
9. Спадщина і спадкування в Україні. Запитання, відповіді, практичні поради, судова практика. К. : Центр учбової літератури, 2022. 312 с.
10. Шишка Р.Б. Спадкове право в Україні: посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 228 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office (Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point).
- Презентації Microsoft PowerPoint з тем курсу;
- Базы нормативних документів (Ліга:Закон, НАУ; online-системи, у т.ч. «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>).
- пакети тестів до тем навчальної дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання, розміщені в системі OpenTest/Moodle.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- **Політика оцінювання здобувачів вищої освіти:** шкала та критерії оцінювання наведені у цьому силабусі, робочій програмі навчальної дисципліни та університетському «[Положенні про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти](#)». Додатково із загальною інформацією щодо оцінювання Ви можете ознайомитися у «[Положенні про організацію освітнього процесу](#)». Здобувачам слід враховувати, що значна кількість балів може бути отримана лише внаслідок роботи на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, що накладає відповідні зобов'язання щодо систематичного відвідування таких занять або необхідність проактивної позиції здобувача щодо їх відпрацювання та виконання практичних завдань. Це пов'язано з тим, що сформованість результатів навчання на високому рівні можливо перевірити лише у ході практичної діяльності, застосування знань на практиці. Традиційні форми масового оцінювання (тестування, прості письмові роботи) здебільшого дають можливість перевірити лише знання. Слід враховувати, що бали, які можуть бути отримані за роботу на семінарських заняттях зазвичай не можна отримати шляхом підміни іншими (простішими) видами роботи для отримання високої оцінки.
- **Політика щодо термінів виконання та перескладання:** завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (50-75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності, залежно від ступеня ризику несамостійного виконання, пов'язаного з простроченням). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, індивідуальний графік тощо).
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є необхідним. При цьому відвідування лекційних занять розглядається швидше як право здобувача, у той час як відвідування семінарських/практичних занять є обов'язком та безпосередньо впливає на оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем. За умови працевлаштування за фахом можливе оформлення індивідуального графіка, що передбачає обов'язкове систематичне (не кумулятивно наприкінці семестру) відпрацювання пропущених семінарських/практичних занять у формах, погоджених з викладачем (співбесіда в режимі відеоконференції, виконання та особистий захист практичних завдань, тестування тощо).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** студенти мають свідомо дотримуватися «[Положення про академічну доброчесність](#)», «[Кодексу честі студента](#)», а при виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (наприклад, наукові роботи, тези для виступу на конференціях, статті) також «[Положення про запобігання випадків академічного плагіату](#)». Додатково здобувачі освітньо-професійної програми право керуються «[Кодексом академічної доброчесності професорсько-викладацького складу, здобувачів освіти та співробітників спеціальності 081 Право](#)», який деталізує окремі вимоги університетських положень та доповнює їх політикою щодо використання інструментів штучного інтелекту. Списування та інші форми недоброчесної поведінки під час виконання поточних модульних робіт, тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів, інструментів ШІ). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика визнання результатів навчання** визначена такими документами: «[Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти](#)»; «[Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти](#)»; «[Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти](#)»; додатково рекомендовано ознайомитися з [інфографікою](#) (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта).
- **Політика вирішення конфліктних ситуацій:** «[Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій](#)»; «[Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену](#)». У разі, якщо владнати конфліктну ситуацію не вдалося (або за власним бажанням) – Ви можете звернутися до [уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції](#).
- **Політика підтримки учасників освітнього процесу:** у разі потреби Ви можете в будь-який момент звернутися за підтримкою. Для цього в ПУЕТ функціонують такі підрозділи: [Психологічна служба](#); [Студентський омбудсмен \(Уповноважений з прав студентів\) ПУЕТ](#); [Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції](#).
- **Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «[Безпека життєдіяльності](#)».

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни, розраховується через поточне оцінювання

Таблиця оцінювання для здобувачів денної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
(Теми 1-10): відвідування занять (не більше 8 балів – за наявності конспектів занять та за умови присутності на них); обговорення матеріалу тем семінарських занять (35 балів); виконання навчальних та практичних завдань, завдань самостійної роботи, вибіркове тестування (загалом – 17 балів); поточна модульна робота (тестування) (40 балів)	100
Разом	100

Таблиця оцінювання для здобувачів заочної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
(Теми 1-10): відвідування занять (не більше 8 балів – за наявності конспектів занять та за умови присутності на них); обговорення матеріалу тем семінарських занять (24 бали); виконання навчальних та практичних завдань, завдань самостійної роботи, вибіркове тестування (загалом – 28 балів); поточна модульна робота (тестування) (40 балів)	100
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Спадкове право»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах та конкурсах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Проходження визначеного онлайн-курсу чи іншого елементу неформальної освіти ¹	10-30
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	10-20
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-20

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

¹ йдеться, про проходження безкоштовних онлайн-курсів «Дистанційний курс з питань спадкового права» на Платформі дистанційного навчання системи безоплатної правничої допомоги (URL: <https://academy.legaid.gov.ua/course/view.php?id=110>), а також на сайті студії онлайн-освіти EdEra курс «Європейський механізм захисту прав людини» (URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5150>) або ж проходження інших навчальних онлайн-курсів на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта» чи на сайті проєкту «Prometheus».